

Saraï en Hagar

Periodethema: Abram en Izak
Genesis 16

KERNTEKSTEN

'En de engel des Heeren vond haar.' (Gen. 16: 7a)
'En zij noemde de Naam des Heeren, Die tot haar sprak: 'Gij God des aanzien.' (Gen. 16: 13a)

UITLEG VAN DE KERNTEKSTEN

De Heere kijkt naar Hagar om en laat haar niet in de steek. Als de Heere door Zijn Engel tot haar gesproken heeft, erkent zij dat God naar haar heeft omgezien.

BEGINSITUATIE

De vorige keer is verteld over het verbond dat de Heere met Abram gesloten heeft. Stel duidelijke vragen om het verhaal van de vorige keer in de herinnering te roepen, juist ook met betrekking tot de belofte van God over het krijgen van een eigen zoon.

- Waarom is Abram moedeloos en welke vragen heeft hij?
- Wat belooft de Heere aan Abram?
- Waarom moet Abram de sterren tellen?
- Wat belooft de Heere nog meer aan Abram?
- Wat moet Abram doen met de offerdieren?
- Wat vertelt de Heere aan Abram over zijn nageslacht in Egypte?
- Welk verbond maakt God met Abram?
- Welk verbond heeft de Heere met ons gesloten?

DOELSTELLINGEN

- De kinderen laten zien dat kinderloosheid veel verdriet kan geven.
- De kinderen duidelijk maken dat Abram niet naar Gods weg vraagt en dat het daarom niet goed gaat.
- De kinderen vertellen dat God, ondanks onze zonden, toch naar ons omziet.

INDELING

- Het verlangen naar het beloofde kind.
- De verhouding tussen Saraï en Hagar.
- De vlucht van Hagar.
- De terugkeer van Hagar.
- De geboorte van Ismaël.

OPMERKING

Hagar wordt de tweede vrouw van Abram. Wij kennen dit in onze christelijke situatie niet, maar het komt tegenwoordig wel voor dat na een echtscheiding iemand opnieuw trouwt. Wees alert op zulke situaties in uw klas.

ZINGEN

Psalm 6: 1 en 2; 105: 5; 141: 1 en 2

Voor de kinderen uit groep 5 en 6: psalm 5: 1; 79: 4 'k Stel mijn vertrouwen op de Heer', mijn God' (OTH-2015, nr. 291; UAM, nr. 11; WKK, nr. 615; JdH, nr. 970)

UITLEG VAN DE PSALM

Psalm 105: 5 God kan niet tegen Zijn eigen Woord ingaan. Hij doet altijd wat Hij belooft. Gods trouw werkt altijd door! De Heere zorgt hier ook voor Hagar, ondanks de ontrouw van Hagar. Later zal blijken dat Ismaël niet de beloofde zoon is, maar dat de beloofde zoon wordt geboren uit Sara.

MATERIALEN

Bijbelland in beeld II: de plaat over de tent: Abram en zijn familie woonden in tenten.

Bijbelland in beeld II: de plaat over de waterput: Hagar zat bij de waterput.

BORDPLAN

Abram en Saraï
Abram en Hagar
Ismaël

INTRODUCTIE

Houd een gesprekje over wachten. Wachten duurt altijd lang. Kun je voorbeelden noemen? Wat doe je als je moet wachten en wat als je heel lang moet wachten? Hoe ga je om met ongeduld? Word je dan boos?

BRUGZIN OF BEGINZIN

Al tien jaar wonen Abram en Saraï in Kanaän. Al tien jaar wachten ze op de beloofde zoon.

Vertelling

Maar nog steeds hebben Abram en Saraï geen kind. De Heere heeft hen een zoon beloofd. Abram had zelfs naar de sterren gekeken en toen had God gezegd dat zijn nageslacht ontelbaar zou zijn. Abram is nu al 85 jaar en Saraï al 75 jaar. Het zal niet lang meer duren, dan kunnen ze geen kinderen meer krijgen.

HET VERLANGEN NAAR HET BELOOFDE KIND

Saraï heeft er verdriet van. Kinderloosheid is niet fijn, het zorgt voor verdriet. Er is geen kinderstem te horen in de tent van Abram en Saraï. Maar hoe moet de belofte van God nu vervuld worden als ze geen kinderen krijgen? Abram had aan God gevraagd of hij Eliëzer dan maar als zijn zoon moest aannemen. Maar God had toen beloofd dat Abram zelf een zoon zou krijgen. Saraï wordt ongeduldig en probeert zelf een oplossing te vinden. Ze denkt heel goed na. Wat moet ze doen? In die tijd kan een vrouw, die zelf geen kinderen kan krijgen, haar slavin aan haar man geven. Als die slavin dan kinderen krijgt, gelden die als kinderen van de vrouw. Saraï heeft een slavin, Hagar. Zij komt uit Egypte. Mogelijk heeft Saraï Hagar als slavin gekregen toen ze in Egypte woonden. Hagar werkt elke dag in de tenten van Saraï en Abram. Hagar moet luisteren naar Saraï. Een slavin mag in die tijd niet over zichzelf beslissen. Ze moet doen wat haar meesteres zegt. Ze moet haar meesteres gehoorzamen, wat ze ook zegt. Ze praat erover met Abram: 'neem Hagar, mijn slavin, als je vrouw. Als zij een kind krijgt, zal dat mijn kind worden. Dan zullen we toch samen een kind hebben.' Even zal Abram dan twee vrouwen hebben. Maar het zal een heel goede oplossing zijn. Abram vindt het een goed voorstel. Iedereen doet het zo in die tijd. Maar Abram vergeet één ding: hij vraagt niet of de Heere het een goed plan vindt. Abram vraagt God niet om toestemming. Hij legt de vraag niet in zijn gebed voor God neer. Saraï en Abram maken zo hun eigen plan, maar is het ook Gods plan? Ze willen zelf zorgen dat de belofte van God vervuld wordt. Abram en Saraï kunnen niet wachten op Gods tijd en grijpen in.

Ze doen dit niet omdat ze op dit moment een groot geloof hebben. Ze doen dit uit ongeloof en dat kan niet goed gaan. *God wil dat je Hem vertrouwt op Zijn Woord. Dat je gelooft dat Hij doet, wat Hij belooft. In de Bijbel staat dat alles wat niet uit het geloof gedaan wordt, zonde is. Je kunt ergens om bidden, maar dat moet je het ook in Gods hand leggen. Dat is erg moeilijk, want je wilt zo graag alles zelf regelen. Je wilt dat iets gebeurt op jouw tijd. Vraag de Heere dan om geduld. Bid of Hij je laat zien wat je op dat moment moet doen.*

DE VERHOUDING TUSSEN SARAÏ EN HAGAR

Wat ze gehoopt hebben, gebeurt. Hagar wordt zwanger en zal een kindje krijgen. Wat zijn Abram en Saraï blij, maar de blijdschap duurt niet lang. Want Hagar is ook blij en zij voelt zich nu meer dan Saraï, die geen kinderen kan krijgen. Ze vindt zichzelf veel belangrijker en hoger dan haar meesteres. Ze laat dit ook heel goed aan Saraï merken.

Hagar luistert niet meer zoals eerst naar Saraï. Ze is ongehoorzaam en doet haar werk niet meer zo goed. Ze veracht Saraï en laat merken dat ze vindt dat Saraï niet meetelt. Zij, Hagar, is nu de belangrijkste vrouw van Abram. Waarom zal ze dan naar Saraï luisteren? Sara voelt zich teleurgesteld en in haar eer aangetast: zij is de belangrijkste vrouw van Abram en Hagar is haar slavin. Saraï wordt boos en gaat naar Abram. 'Ik heb je Hagar, mijn slavin, gegeven. Nu krijgt ze een kindje. Maar zie je dan niet wat zij nu doet? Jij zegt er niets van. Je laat haar gewoon haar gang gaan. Ze veracht me en laat merken dat ik niet meetel.' Saraï noemt zelfs de Naam van de Heere: 'Laat Hem maar rechtspreken tussen mij en u.' Saraï vergeet dat het haar eigen voorstel was dat Abram Hagar tot zijn vrouw moest nemen. Wat verdrietig. Nu is er ruzie in de tenten van Abram. Saraï en Hagar hebben ruzie, maar ook Saraï en Abram. Wat erg! *Dat komt er nu van: de zonde kan geen goede dingen brengen. De zonde zorgt alleen maar voor verdriet en ellende. Ook in jouw en mijn leven.*

Abram zegt: 'doe maar wat goed is in jouw ogen.' Abram lost het probleem niet zelf op, hij gaat niet met Hagar praten. Wat doet Saraï? Op haar beurt vernedert zij Hagar. Ze laat Hagar merken dat zij haar meesteres is. Misschien moet Hagar nu wel de slechtste karweitjes doen of het minste slavenwerk. In elk geval laat Saraï Hagar goed merken dat ze maar een slavin is en niets te vertellen heeft. Dat gebeurt zo in die tijd. De zoon van Hagar zal straks de zoon van Saraï zijn.

DE VLUCHT VAN HAGAR

Je begrijpt dat dit niet goed gaat. Hagar voelt zich vernederd en kan er niet meer tegen. Elke dag moet ze de nare dingen van Saraï verdragen. Op een dag pakt ze de weinige spullen die ze heeft.

Ze wil niet langer rondlopen bij Abram en Saraï. Ze verlaat de tent van Abram en vlucht. Mag dat zo maar? Nee, eigenlijk niet, want ze is een slavin en dus het eigendom van Abram en Saraï. Maar toch doet ze het. Ze loopt in de richting van de woestijn. Ze wil terug naar haar geboorteland Egypte. Zie je haar lopen? Moederziel alleen? Zonder eten, zonder drinken, zonder bezittingen? Hoe zal dat aflopen? Want in de woestijn is het niet veilig. Er zijn rovers. Maar er lopen ook roofdieren rond. Er is een gebrek aan water en eten. Maar Hagar denkt daar niet aan. Ze wil maar één ding: weg bij Saraï! Gelukkig vindt ze een waterput bij een soort oase. Een oase is een plek in de woestijn waar water is en vaak staan er ook bomen. Daar gaat ze zitten: moe, verdrietig, boos en teleurgesteld. Hoe moet het verder? Ze verwacht toch een kindje van Abram? Lang is ze niet alleen. Er klinkt een stem: 'Hagar, slavin van Saraï, waar kom je vandaan en waar ga je naar toe?' Van Wie is die stem? Het is de Engel van de Heere Die tegen haar praat. Met de Engel van de Heere wordt in het Oude Testament altijd de Heere Jezus bedoeld. Hij heeft Hagar al gezien en weet wat er is gebeurd. Toch zoekt Hij haar op, ondanks de verkeerde dingen die er zijn gebeurd. Hij laat Hagar niet in de steek en laat haar niet aan haar lot over. Hij wil voor haar zorgen, ook al heeft ze zelf voor deze ellende gezorgd.

Wat kun je je soms eenzaam en verdrietig voelen. Zeker als je denkt aan al je zonden. Misschien herken je dat wel: je hebt iets verkeerd gedaan en je krijgt straf van je ouders. Dan voel je dat het je eigen schuld is. Zo is het ook bij de Heere. Hij laat merken dat je verkeerde dingen doet. Wat is het dan een wonder dat Hij naar je vraagt en tegen je zegt: 'Ik wil je zonden vergeven, hoe groot ze ook zijn. Ik doe dit door de Heere Jezus.'

Heb je gehoord dat de Engel haar 'slavin van Saraï' noemt? Dat is en blijft Hagar. Maar ze wordt er niet boos om. Ze antwoordt: 'Ik ben op de vlucht voor mijn vrouw Saraï.' Ze noemt Saraï dus nog steeds haar meesteres. Ze weet dus echt wel dat ze verkeerd bezig is. Dan zegt de Engel: 'ga terug naar Saraï, je meesteres. Luister naar haar en wees haar gehoorzaam.' Hagar moet dus gewoon weer de slavin van Saraï worden. Dat is echt haar bedoeling niet. Ze is niet voor niets weggelopen. Dan krijgt ze weer alle ellende van de vernedering over haar heen.

DE TERUGKEER VAN HAGAR

Maar de Engel zegt nog meer. Hij wil Hagar bemoedigen en geeft haar een belofte: 'Hagar, Ik zal ervoor zorgen dat jouw nageslacht bestaat uit heel veel kinderen. Je zult zoveel nakomelingen krijgen dat ze niet te tellen zullen zijn. Je bent op dit moment zwanger en je zult een zoon krijgen.' De Engel noemt de naam van de zoon: Ismaël. Die naam betekent: God hoort, want God heeft haar ellende gezien en gehoord.

God helpt haar in haar problemen en moeilijkheden, terwijl ze zelf daarvan de schuld is. Wat een bemoediging en troost! Elke keer als ze straks de naam van Ismaël zal noemen, wordt ze herinnerd aan hulp die God haar nu geeft. De Engel vertelt ook wie Ismaël zal zijn: 'Je zoon zal lijken op een woudezel, een wilde ezel. Hij zal met iedereen vechten, maar ze zullen hem niet kunnen overwinnen en zullen hem een plaats moeten geven in hun midden.' Dat betekent dat Ismaël een vrij en los bestaan zal krijgen. Hij zal geen vaste woonplaats hebben, maar rondtrekken door de steppen en de woestijnen. Hij zal erg strijdlustig zijn, maar de broedervolken om hem heen zullen hem niet kunnen overwinnen. Hij zal tussen hen blijven wonen. *Dat is vandaag nog zo. De nakomelingen van Ismaël zijn de Arabieren. Misschien heb je al eens iets gehoord over deze mensen. Ze wonen in het Midden-Oosten en proberen nog steeds te vechten met de inwoners van Israël, de nakomelingen van Izak. Je ziet dus hier opnieuw dat God doet wat Hij belooft, ook al is dat duizenden jaren geleden.*

Hagar weet eerst niet Wie er met haar praat, maar als ze de belofte hoort weet ze het zeker: het is God Die met haar spreekt. Ze geeft de put daarom een speciale naam: Lachai-Roi. Die naam betekent: de put van de levende God, Die naar mij omgezien heeft. God heeft haar gezien tijdens haar vlucht in de woestijn. Hij heeft ongevraagd voor haar gezorgd. Niet Hagar vroeg eerst naar God, maar God vroeg eerst naar Hagar. *Dat geldt ook voor jou: jij vraagt niet naar God of wel soms? Nee, God is de Eerste in jouw leven. Hij heeft ervoor gezorgd dat je elke keer Zijn Woord hoort. Hij heeft al naar jou gevraagd toen je gedoopt werd. Loop dan niet van de Heere vandaan. Luister naar Gods stem en ga naar de Heere Jezus!*

DE GEBOORTE VAN ISMAËL

Zo kan Hagar naar Abram en Saraï terug. Het is geen makkelijke weg. Ze moet vertellen dat ze fout geweest is. Ze moet haar excuus aanbieden voor de dingen die ze verkeerd gedaan heeft. Maar ze draagt de belofte van God met zich mee. Ze is gehoorzaam en gaat terug. Een tijdje later wordt haar zoon geboren, in de tent van Abram. Precies zoals de Engel heeft beloofd. Hagar heeft Abram ook verteld hoe haar zoon moet heten: Ismaël. Abram is op dat moment al 86 jaar.

AFSLUITING

Maar... is Ismaël de beloofde zoon van Abram? Dat zal later blijken, maar dat duurt nog veertien jaar.

VERWERKING

U kunt een keuze maken uit onderstaande mogelijkheden:

- Sluit aan bij de introductie: praat na over 'wachten' en hoe dit in het verhaal terugkomt: wie moet wachten? Hebben ze geduld? Wat doen ze tijdens het wachten?
- Probeer met de kinderen te praten over keuzes maken: waarom gaat het vaak fout als ik een keuze maak zonder God? Wat moet je doen bij belangrijke keuzes in je leven (en ten diepste elke dag)? Bespreek met de kinderen het belang van bidden. U kunt daarin Psalm 25: 2 en 86: 6 betrekken.
- Hoe komt het dat God toch naar Hagar omziet, ondanks haar zonden? Herken je dit in je eigen leven en kun je daar een voorbeeld van noemen?

- Teken op het bord twee kolommen. Schrijf in de ene kolom 'Abram en Saraï' en in de andere kolom 'Abram en Hagar'. Probeer met de kinderen verschillen tussen deze twee op te noemen. Denk daarbij aan de naam, de positie, de belofte, enz.
- Probeer met de kinderen te praten over de belofte van de komst van de Heere Jezus uit het geslacht van Abram en Saraï. Het geslacht van Abram en Hagar kan alleen maar behouden worden door de Heere Jezus. Dat geldt voor alle mensen.
- Als u kinderen uit groep 5 en 6 hebt, kunt u ook praten over de ruzie tussen de Joden (nakomelingen van Izak) en de Arabieren (nakomelingen van Ismaël), die er tot op de dag van vandaag is. Hoe komt dit?
- Op de site kunt u nog een extra verwerking vinden.